

development.
УДК 339.727.22

МІЖНАРОДНІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ

Фіщук Н.Ю., доцент, к.с.-г.н.

Грубеляс О.І.

Вінницький національний аграрний університет

В статті йдеться про важливість залучення міжнародних інвестицій в економіку країни, їх вплив на покращення та пришвидшення економічного зростання економіки регіонів.

Ключові слова: інвестування, міжнародні інвестиції, економічні процеси, фінансування, економічне зростання.

Виклад основного матеріалу. Інвестиції – це використання фінансових ресурсів у формі довгострокових вкладень капіталу (капіталовкладень).

Інвестиції можуть бути ризикованими (венчурними), прямими портфельними.

Венчурний капітал являє собою інвестиції у формі випуску нових акцій, що здійснюються в нових сферах діяльності, пов'язаних із великим ризиком. Ризиковане вкладення капіталу обумовлене необхідністю фінансування підприємств, які швидко розвиваються. Найчастіше це відбувається в галузях нових технологій.

Прямі інвестиції – вкладення в статутний капітал компанії з метою одержання прибутку і права на участь у керуванні цією компанією.

Портфельні інвестиції пов'язані з формуванням портфеля (сукупність зібраних разом різних інвестиційних інструментів для досягнення інвестиційної цілі вкладника): являють собою придбання цінних паперів і інших активів.

Принципами формування інвестиційного портфеля є безпека й прибутковість вкладень, їхнє зростання й ліквідність [2].

Отже, інвестиції це кошти, що на тривалий час вкладаються інвестором у необоротні активи підприємства та спрямовані на отримання ним прибутку.

За джерелами отримання інвестиції бувають двох видів – внутрішні (в середині країни) та зовнішні (міжнародні).

Міжнародні інвестиції – це довгострокові вкладення капіталу за кордоном з метою отримання прибутку.

Розрізняють дві основних форми іноземних інвестицій:

- прямі іноземні інвестиції;
- портфельні іноземні інвестиції.

Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) – капіталовкладення в іноземні підприємства, які забезпечують контроль над об'єктом розміщення капіталу. За міжнародними нормами частка іноземної участі в акціонерному капіталі фірми, що дає право такого контролю, складає 25%.

Портфельні інвестиції – вкладення в іноземні підприємства або цінні папери, які приносять інвесторові відповідний дохід, але не дають право контролю над

підприємством. Такими цінними паперами можуть бути акціонерні або боргові цінні папери (прості векселі; боргові зобов'язання; інструменти грошового ринку та інші).

Чіткої межі прямими і портфельними інвестиціями немає. Вивезення підприємницького капіталу має велике значення для обох країн. Водночас, характерною рисою останніх років є переважання портфельних інвестицій. Якщо у 80-х роках прямі іноземні інвестиції складали приблизно 50% всього міжнародного руху капіталу, то в кінці 90-х – вже 25%. Частка портфельних інвестицій зросла з 20% до 60%.

Як зазначає А. В. Яблонська, призначення іноземних інвестицій полягає у прискоренні економічного розвитку держави загалом і слаборозвинених регіонів зокрема, шляхом збільшення обсягів виробництва, наповнення бюджету, зростання експорту і зменшення об'ємів імпортованої продукції, удосконалення кваліфікаційних навичок працівників [1, с. 294].

На переконання С. Макухи, іноземне інвестування – це та сфера життєдіяльності держави, яка значною мірою забезпечує соціально-економічний прогрес держави і визначає її міжнародний статус. Оптимальна структура іноземних інвестицій стимулює інноваційний тип розвитку на основі економіки знань та інформаційного суспільства [3, с. 31].

Наразі обсяг іноземних інвестицій в Україну не відповідає розмірам держави та рівню її індустріального розвитку.

При потребі в іноземних інвестиціях від 140 млрд до 200 млрд дол. США, необхідних для структурної перебудови, і щорічній – 20 млрд [14, с. 81], за даними Державного комітету статистики, протягом дев'яти місяців 2010 р. іноземні інвестори вклали в економіку України 3,423 млрд дол. прямих інвестицій – на 13,3 % менше показника за 9 місяців 2009 р., але одночасно вилучили 0,628 млрд дол. – на 25,7 % менше, ніж у 2009 р [3, с. 36].

Таблиця 1

**Динаміка прямих інвестицій в економіку Вінницької області станом на
1.10.2011 р.**

<i>Роки</i>	<i>Прямі іноземні інвестиції в область</i>	<i>Прямі інвестиції з області</i>
1998	12,5	–
1999	12,3	–
2000	12,9	–
2001	22,0	–
2002	27,3	16,7
2003	47,8	15,9
2004	60,4	17,1
2005	65,8	18,2
2006	79,1	17,6
2007	108,3	0,1
2008	152,6	0,2
2009	161,3	0,2
2010	184,6	0,2
2011	212,5	0,2

Джерело: Головне управління статистики у Вінницькій області

Інвестиції в Україну надійшли зі 124 країн світу. Як і вісім років тому, у десятку найбільших інвесторів української економіки входять: Кіпр, Німеччина, Нідерланди, Російська Федерація, Сполучене Королівство, Сполучені Штати Америки, Швеція, Віргінські Острови. Прямі іноземні інвестиції традиційно спрямовуються насамперед у невиробничі сфери: фінансову, торговельну, банківську діяльність, операції на ринку нерухомості. У фінансових установах акумульовано 33,2 % обсягу прямих інвестицій, ще 10,7 % – на підприємствах торгівлі, ремонту автомобілів, побутових виробів і предметів особистого вжитку, а також 10,5 % – в організаціях, що здійснюють операції з нерухомим майном, оренду, інжиніринг та надання послуг підприємцям.

Розглянемо динаміку надходження іноземних інвестицій на прикладі Вінницької області. У Вінницькій області присутні в основному прямі інвестиції. Як бачимо, обсяг іноземних інвестицій в економіку регіону постійно зростає і за 9 місяців 2011 року склав 212,5 млн. дол.

На думку багатьох авторів ефективна інвестиційна політика повинна посідати центральне місце в комплексі всіх державних заходів.

Таблиця 2

**Географія надходжень прямих іноземних інвестицій у
Вінницьку область на 01.07.2011 року**

	Обсяги прямих інвестицій (млн.дол. США)	У % до підсумку
Усього	217,6	100,0
у тому числі		
Німеччина	46,4	21,3
Польща	33,6	15,4
Франція	32,8	15,1
Кіпр	22,5	10,3
Російська Федерація	14,3	6,6
Австрія	12,3	5,7
Віргінські Острови	6,4	2,9
Туреччина	5,2	2,4
Велика Британія	3,6	1,7
Нідерланди	2,9	1,3
Іспанія	2,4	1,1
Інші країни	9,4	4,3

Джерело: Головне управління статистики у Вінницькій області

Як бачимо, в область було залучено інвестицій найбільше від німецьких, польських та французьких інвесторів, їх загальна частка в обсязі інвестування складає 51,8 % загальної суми, решта – інші країни, зокрема Росія – 6,6%.

Привабливість економіки області та її розвиток визначаються вкладом іноземних інвестицій. Одержання іноземних інвестицій, умови їх залучення – це фактори, що характеризують інвестиційну діяльність і сприяють подальшому розвитку зовнішньоекономічних зв'язків. У 2010р. в економіку області іноземними інвесторами вкладено 39,4 млн. дол. США прямих інвестицій. Основною формою залучення капіталу були грошові внески, які становили 37,9 млн. дол. (96,3%

вкладеного обсягу).

Крім того, капітал нерезидентів в області зріс за рахунок внесків у вигляді акцій, внесків за рахунок скасування боргу та внесків у вигляді рухомого і нерухомого майна.

Приріст сукупного обсягу іноземного капіталу в економіці області, з урахуванням його переоцінки, утрат та курсової різниці, за 2010р. склав 28,0 млн. дол.

За цей час найбільше зріс капітал нерезидентів із Польщі – на 13,4млн.дол., Німеччини – 9,0 млн.дол., Кіпру – на 7,4 млн.дол., Російської Федерації – 1,9млн.дол. та Румунії – 1,7 млн. дол.

Продовжували нарощувати свій капітал інвестори з Лівану, Туреччини та інших країн.

Значний приріст іноземного капіталу у 2010р. спостерігався на підприємствах, що здійснюють операції з нерухомим майном, оренду, інжиніринг та надають послуги підприємцям – на 17,9 млн. дол., торгівлю, ремонт автомобілів і предметів особистого вжитку – 2,2 млн. дол., а також на підприємствах промисловості – на 6,3 млн. дол., у т.ч. добувної – на 3,2 млн. дол.

Найбільш активні на обласному ринку інвестори з Німеччини, інтереси яких поширюються переважно на підприємства добувної та хімічної промисловості, та Польщі – на підприємства, що здійснюють операції з нерухомим майном, оренду, інжиніринг та надають послуги підприємцям. Також вагомі інвестиційні вкладення здійснені партнерами з Франції, Кіпру, Ліхтенштейну, Російської Федерації, Австрії, Румунії та Віргінських Островів (Британських).

Майже половина (49,0%) іноземного капіталу зосереджено у м. Вінниці – 104,1 млн. дол. Також значні обсяги іноземних інвестицій зосереджені у Козятинському районі – 24,2 млн. дол. (11,4%) та Немирівському районі – 18,6 млн. дол. (8,7%). Серед інших регіонів області провідні місця за обсягами іноземних інвестицій утримують м. Ладжин та райони: Вінницький, Барський, Тиврівський, Липовецький.

Залучення іноземних інвестицій та співпраця з іноземними інвесторами є одним із головних аспектів, що визначає напрями та пріоритети міжнародної економічної діяльності України, форми її участі в європейських інтеграційних процесах, специфіку регіональної економічної політики.

Торкаючись мотиваційних аспектів іноземного інвестування з погляду його значення для сучасної української економіки, слід насамперед звернути увагу на ту прописну істину, що для досягнення стабільного економічного зростання і забезпечення відповідних високих показників господарського розвитку держави чи її окремого регіону, потрібно, щоб підприємства, які знаходяться на відповідній території, збільшували обсяги виробництва продукції та надання послуг. Головний критерій їхньої ефективності - здатність виробляти якісний і доступний товар, збільшувати обсяги його реалізації, досягати зростання прибутків. Адже прибутковість підприємств - це й нарощування податкових платежів до бюджету та соціальних відрахувань, і розвиток регіональної інфраструктури, і адаптація нових технологій, інновацій та систем менеджменту до вітчизняних умов господарювання.

Отож, іноземні інвестиції є сьогодні тим ресурсом, який в найближчій

перспективі може найвагомніше сприяти підвищенню ефективності функціонування українських підприємств, а відтак і розвитку відповідних територій та міст, поліпшенню соціального захисту громадян. Підтвердженням цього є тісна кореляція між обсягами іноземних інвестицій, залучених постсоціалістичними державами Східної Європи, та показниками їхнього економічного розвитку на етапі переходу до ринку, темпами формування ринкового середовища.

Нагромадження капіталу є основним засобом забезпечення інноваційного розвитку економіки, інвестування в інфраструктуру, соціальну сферу, зокрема в освіту, створення передумов для виникнення переваг економії масштабу.

Як показали результати аналізу, обсяг інвестицій в економіку України в цілому та зокрема у Вінницьку область є недостатніми (загальнодержавна потреба – 140-200 млрд. дол. – наявні – 20 млрд. дол.).

Якщо говорити з точки зору важливості інвестицій, то вони повинні забезпечити стабільний економічний розвиток країни та її регіонів, а також сприяти інноваційній складовій розвитку.

Розглядаючи ці два аспекти, можна дійти висновку, що Україна значно втрачає через відсутність іноземних інвестицій, оскільки пригальмовується економічний розвиток, втрачається позитивний ефект від впровадження інновацій у виробництво, та виникають інші негативні фактори. Тому, на нашу думку, необхідно стимулювати іноземних інвесторів та забезпечити всі умови для інвестування, в цьому випадку економіка отримає значний поштовх для розвитку і буде спроможна стати конкурентоспроможною та вийти на міжнародні ринки.

Література

1. Яблонська А.В. Значення міжнародних інвестицій в економічних процесах // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.12. – С. 292-299
2. http://www.vlasnasprava.info/ua/business_az/how_to_grow/finance/financial_management.html?_m=publications&_t=rec&id=646
3. Макуха С. М. Інноваційність міжнародних інвестицій – чинник модернізації перехідної економіки // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. – 2011. – № 2. – С. 30-40
4. <http://www.vn.ukrstat.gov.ua/>
5. Онопрієнко О.Д., Куляниця Н.О. Міжнародні рейтинги України як критерій її інвестиційної привабливості // Проблеми системного підходу в економіці. – 2011. - №3. – С. 36-41
6. Гриньов А.В., Покатаєва К.П. Сучасні тенденції прямого іноземного інвестування в умовах глобалізації економічного розвитку і світової фінансової кризи // Економічний простір. – 2009. - №25. – С. 78-83

Summary

An international investments and their values. / Fischuk N.Y., Grubelyas O.I.

Speech goes in the article about importance of bringing in of international investments in the economy of country, their influence on an improvement of the economy growing of economy of regions.

Keywords: Investing, international investments, economic processes, financings, economy growing.